

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. x. y.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. E. L., advokátkou v B., proti žalovanému **P. P., a.s.**, B., zastúpenému JUDr. Š. D., advokátom v B., o **ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 C 139/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. decembra 2011 sp. zn. 3 Co 334/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný S. povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 119,33 Eur do rúk JUDr. E. L., so sídlom v B., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 18. júna 2007 č.k. 19 C 139/2005-103 uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a to tak, že v denníku S. uverejní na titulnej strane tak, ako bol v pondelok x. x x uverejnený článok „X“ pod názvom „X “ nasledovné texty:

„V denníku S. v pondelok x. xx bol uverejnený na titulnej strane článok pod názvom „x“ v prvých dvoch odsekoch i s textom: ... „nedávny predseda x.y. v minulom režime odsúdil za prejavy viery ešte ako okresný sudca v roku x na 28 mesiacov nepodmienečne katolíckeho kňaza B.“. Za tieto nepravdivé fakty a tvrdenia sa P. P., akciová spoločnosť, vydavateľ denníka S. JUDr. xx. ospravedľňuje. V sprievodnom texte podľa obsahu článku pod názvom „x“, denníka S. uverejneného v pondelok x. xx bolo na titulnej a na strane 4 uvedené i to, že nedávny predseda x v minulom režime v rozpore i s vtedy platnou ústavou sa podieľal ako sudca na vrchole štátnomocenskej pyramídy na prenasledovaní

nevinných ľudí, ich odsúdením za prejavy viery a teda ani v minulosti sa nesprával tak, ako od sudcu spoločnosť očakáva a že taký človek ako žalobca by v nových demokratických pomeroch nemal robiť sudcu. Za tieto fakty, hodnotiace úsudky urobené bez akéhokoľvek skutkového základu, ktoré boli i prehnané sa P. P., akciová spoločnosť, vydavateľ denníka S. JUDr. xx ospravedlňuje. Povinnosť ospravedlniť sa bola uložená rozsudkom v konaní vo veci Okresného súdu Bratislava I. Žalovaného ďalej zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 1 000 000 Sk v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania k rukám JUDr. E. L., advokátky vo výške 180 902,50 Sk a zároveň ho zaviazal zaplatiť na účet súdu prvého stupňa trovy konania štátu vo výške 8 554 Sk, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Takto rozhodol, keď z vykonaného dokazovania mal preukázané, že článkom uverejneným v denníku S. na titulnej strane dňa xx.xx pod titulom „x“ bolo zasiahnuté do práva na ochranu osobnosti žalobcu, a to do jeho práva na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, čím došlo k narušeniu rovnováhy medzi vyššie uvedenými základnými právami. Článok bol koncipovaný rafinovane, s úmyslom škandalizovať a znevažovať žalobcu, podsunúť čitateľom záver, že ako sudca rozhodoval tendenčne. S poukazom na uvedené S. preto povinnosťou každého, o to viac publicistov, ktorí ovplyvňujú mienku občanov, brániť zásady právneho štátu, a to tým, že sa zdržia nekompetentného vyjadrovania sa a hodnotenia rozhodnutia súdov, ktorých zákonnosť S. zabezpečená formou riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Konanie pred súdom podlieha prísny procedurálnym kritériám, s dôrazom na vykonané dokazovanie, ktoré sa premietne v rozhodnutí súdu. Pri riešení základnej otázky, či uverejnením článku došlo k neoprávnenému zásahu spôsobilému zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, má súd prvého stupňa za potrebné uviesť, že záhlavie úvodná veta v nadväznosti na prvý odsek inkriminovaného článku, v ktorom S. uvedené meno žalobcu, jeho postavenie v justícii, zverejnením mena a priezviska katolíckeho kňaza, výmera trestu a rok odsúdenia, bez ďalšieho majú takú vypovedaciu silu faktu, že nepripúšťajú náznak akýchkoľvek pochybností o ich pravosti. Z obsahu článku nie S. možné zistiť, prečo autorka článku zaradila žalobcu medzi sudcov, čo súdili za prejavy viery, keď žalovaný pravdivosť týchto tvrdení nevedel súdu preukázať a ani nepreukázal. Uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval súd prvého stupňa za spravodlivú, a primeranú následkom zásahu, pričom súd prihliadol k tomu, že nepravdivé tvrdenia o žalobcovi vo verejnosti v značnej miere znížili jeho dôveryhodnosť a česť tak v rodinnom ako aj v profesionálnom živote, a táto česť S. pri výkone sudcovskej moci ťažisková. Skutočnosti uvedené v predmetných článkoch nabádajú čitateľskú verejnosť len k vyvodu S. záveru

o nemorálnom, nečestnom a protiprávnom konaní žalobcu pri výkone jeho profesie – sudcu. Z vykonaného dokazovania – výpovedí svedkov i z predložených reakcií čitateľov denníka S. na internete, vzťahujúce sa na článok vyplynulo, že na predmetné články verejnosť reagovala veľmi negatívne, ohlasy pretrvávajú dodnes. Žalobca následky pociťoval v odlišnom správaní sa najbližších príbuzných, kolegov a známych, bol vystavený slovným útokom, bol vyčerpaný neustálym vysvetľovaním. Nepriaznivý vplyv mali články vo vzťahu k blízkej rodine. Svedkovia – manželka, syn, brat, synovec, vypovedali, že článok vyvolal pochybnosti o čestnosti žalobcu pri výkone jeho sudcovskej moci, naštrbil vzájomnú dôveru, pretrvávajúca harmónia v rodine bola citelne narušená. Súd prvého stupňa považoval priznanú náhradu za primeranú i postaveniu žalobcu v spoločnosti. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov súd žalobe ako dôvodnej v plnom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 23. marca 2009 sp. zn. 6 Co 392/2007 v spojení s opravným uznesením z 1. októbra 2009 sp. zn. 6 Co 392/2007 pripustil späťvzatie žaloby v časti „V sprievodnom texte podľa obsahu článku pod názvom „x“ denníka S. uverejneného v pondelok x.xx bolo na titulnej strane a na strane 4 uvedené i to, že nedávny predseda x v minulom režime v rozpore i s vtedy platnou ústavou sa podieľal ako sudca na vrchole štátnomocenskej pyramídy na prenasledovaní nevinných ľudí, ich odsúdením za prejavy viery, a teda ani v minulosti sa nesprával tak, ako od sudcu spoločnosť očakáva, a že taký človek ako žalobca, by v nových demokratických pomeroch nemal robiť sudcu. Za tieto fakty hodnotiace úsudky urobené bez akéhokoľvek skutkového základu, a ktoré boli prehnané sa P. P., a.s. vydavateľ denníka S. JUDr. x ospravedľňuje“, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšku potvrdil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 2 472,37 € do rúk advokátky JUDr. E. E.. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania v zastavujúcej časti konania 279,77 € do rúk advokáta JUDr. Š. D., všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odvolací súd pripustenie späťvzatia žaloby v časti požadovaného ospravedlnenia zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa a zastavenie konania (v časti ako to vyplýva z prvého výroku rozsudku odvolacieho súdu) odôvodnil ustanovením § 208 O.s.p.

V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na citáciu ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a na to, že podmienkou úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti v zmysle citovaných zákonných ustanovení S. to, že došlo k neoprávnenému zásahu a tiež to, že zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanoveniami § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pritom obe tieto podmienky musia S. splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého S. právo fyzickej osoby domáhať sa ochrany a povinnosť subjektu zásahu súdom uloženú sankciu znášať. Pre priznanie finančnej náhrady sa okrem iného vyžaduje vznik nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby predstavujúci zníženie osobnosti alebo vážnosti v značnej miere a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom takejto kvalifikovanej ujmy.

Odvolací súd mal za to, že každý má právo na slobodu prejavu, ktoré zahŕňa slobodu zastávať názory, prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky. Výkon týchto slobôd zahŕňa však aj povinnosti a zodpovednosť a môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré S. nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzaniu nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií, alebo zachovania autority a neustrannosti súdnej moci.

Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného plne sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že článkom uverejneným v denníku S. na titulnej strane x.xx pod titulom: „x“ bolo zasiahnuté do práva na ochranu osobnosti žalobcu a to do jeho práva na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, čím došlo k narušeniu rovnováhy medzi vyššie uvedenými základnými právami. Článok bol koncipovaný tak, že znevažoval žalobcu, podsúval čitateľom záver, že ako sudca rozhodoval tendenčne. Uvedenými článkami došlo k neoprávnenému zásahu spôsobilému zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. S. preto potrebné podľa názoru odvolacieho súdu uviesť, že záhlavie, úvodná veta v nadväznosti na prvý odsek inkriminovaného článku, v ktorom S. uvedené meno žalobcu, jeho postavenie v justícii, zverejnenie mena a priezviska katolíckeho kňaza, výmera trestu a rok odsúdenia, bez ďalšieho majú takú vypovedaciu silu faktu, že nepripúšťajú náznak akýchkoľvek pochybností o ich pravosti. V ďalšom odvolací súd poukázal na dôvody rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými sa plnom rozsahu stotožnil.

Odvolací súd tiež poukázal na to, že objektívna spôsobilosť zásahu vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite S. vyjadrením zásady adekvátnosti. Toto kritérium vylučuje, aby sa na hodnotenie zásahu stali rozhodujúce iba subjektívne pocity poškodeného. Bude záležať na prostredí, v ktorom k zásahu došlo, objekte zásahu a ďalších okolnostiach. Z neoprávnených zásahov do práv na ochranu osobnosti človeka S. vzhľadom k svojej publicite zvlášť nebezpečné zásahy, ku ktorým dochádza prostredníctvom tlače.

Odvolací súd súdom prvého stupňa priznanú nemajetkovú ujmu vo výške 1 000 000 Sk (33 193,92 €) považoval za primeranú. Poukázal na to, že ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka upravuje iba satisfakciu za to, že už k zásahu do osobnosti, ktorý bol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu do osobnosti občana, došlo. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa berie do úvahy, či zásah bol realizovaný v denníku, ktorý vychádza v značnom náklade, patrí medzi najčítanejšie, či sa stal na titulnej strane novín, mal zvýraznený titulok, bol na osobitnej farebnej predtlačí. Berie sa do úvahy pracovné zaradenie osoby, ktorá tvrdí, že do jej práv bolo zasiahnuté, či došlo k ujme na cti v očiach pracovného kolektívu takejto osoby, či S. žalobca známy, napr. čitateľom. Z vykonaného dokazovania výsluchom svedkov pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že predmetné články zasiahli do práv žalobcu veľmi vážne, najmä rodinných a priateľských vzťahoch ako aj vo vzťahoch pracovných. Odvolací súd zdôraznil, že žalobca bol a S. sudcom (napriek funkciám, ktoré vykonával, prípadne v súčasnosti vykonáva), preto S. potrebné zachovať autoritu a nestrannosť justície, čo predstavuje jednu zo základných ústavných hodnôt právneho štátu, ktorá môže S. ohrozená, ak budú sudcovia vystavení bezdôvodnej kritike. S. nesporné, že S. potrebná nutnosť dôvery v právny poriadok, justíciu, ochrana autority a nestrannosti súdnictva, výkon spravodlivosti ako aj brať do úvahy nemožnosť sudcu reagovať na kritiku svojej osoby. V danom prípade uvedený článok dotýkajúci sa žalobcu nespĺňa tieto kritériá. Skutočnosť, že bol nepravdivý a napísaný spôsobom ako bolo uvedené vyššie, u žalobcu žalovaný narušil tieto atribúty a spochybnil žalobcu ako jedného z členov sudcovského zboru a tým i jeho autoritu, nestrannosť a vykonávanie spravodlivosti. Odvolací súd po preskúmaní veci v zostávajúcich nárokoch dospel k záveru, že súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav veci a jeho právny záver S. zákonu zodpovedajúci. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania vo vzťahu žalobca – žalovaný v súvislosti s potvrdzujúcim výrokom rozhodol podľa § 224, § 142 ods. 1 a § 151 O.s.p. vzhľadom na úspech žalobcu v odvolacom konaní. Trovy odvolacieho konania žalovaného v časti nároku, v ktorom bola žaloba vzatá späť, rozsudok súdu prvého stupňa bol zrušený a konanie zastavené, odvolací súd posúdil podľa § 224, § 146 ods. 2 veta prvá a § 151 O.s.p., s poukazom na to, že k späťvzatiu žaloby došlo až v odvolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalovaného proti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a proti výroku o náhrade trov konania uznesením z 25. marca 2010 sp. zn. 4 Cdo 328/2009 dovolanie odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov dovolacieho konania. Takto rozhodol, keď prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z § 238 a § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p.

Na základe ústavnej sťažnosti žalovaného konal a rozhodoval Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý v náleze zo 16. júna 2011 sp. zn. I. ÚS 408/2010-87 konštatoval, že základné práva obchodnej spoločnosti P. P., a.s., podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 392/2007 z 23. marca 2009 boli porušené. Rozsudok v časti jeho výroku, v ktorom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 19 C 139/2005 z 18. júna 2007, že „Žalovaný S. povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 1 000 000 Sk v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku“ a v časti výroku, že „Žalovaný S. povinný zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 2 272,37 Eur do rúk advokátky JUDr. E. L.“, zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave, aby v nej znovu konal a rozhodol. Krajskému súdu v Bratislave uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov obchodnej spoločnosti P. P., a.s., 457,44 Eur na účet Advokátskej kancelárie T. K., s.r.o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ a nevyhovel.

Ústavný súd Slovenskej republiky v dôvodoch svojho rozhodnutia sa zaoberal námietkami sťažovateľa, a to namietanou arbitrárnosťou rozsudku krajského súdu v dôsledku neexistencie zásahu sťažovateľa do práv žalobcu, keď podľa názoru sťažovateľa v prípadnom konflikte slobody prejavu na jednej strane (čl. 26 ods. 1 ústavy) a základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena na strane

druhej (čl. 19 ods. 1 ústavy) mali konajúce sudy uprednostniť slobodu prejavu pred ochranou osobnosti žalobcu a zväžiť nevyhnutnosť opatrení prijatých na účely obmedzenia slobody prejavu. Ústavný súd pri preskúmaní proporcionality medzi zásahom do prejavu sťažovateľa a ústavnými garanciami práva na súkromie žalobcu hľadal odpoveď na otázky, kto zásah do práva na ochranu osobnosti vykonal, o kom bol inkriminovaný článok a do koho osobnej sféry zasahoval, čo bolo jeho obsahom, kde a kedy bol uverejnený, ako boli informácie v ňom formulované. Ústavný súd vychádzajúc v prejednávanej veci z daných okolností, z ústavného hľadiska akceptoval záver krajského súdu, že pri konflikte prejavu a práva na ochranu osobnosti bolo v danom prípade potrebné uprednostniť ochranu práva na ochranu osobnosti žalobcu, t.j. že sťažovateľ uverejnením uvedeného článku prekročil ústavou mu garantovanú slobodu prejavu a neprípustným spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Obsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu z hľadísk námietok sťažovateľa týkajúcich sa neexistencie zásahu do práv žalobcu S. podľa ústavného súdu možné považovať za zrozumiteľný a jasný, plne rešpektujúci požiadavky čl. 46 ods. 1 ústavy, krajský súd sa v ňom vysporiadal so všetkými zásadnými otázkami podstatnými pre rozhodnutie o existencii zásahu, ako aj s obranou sťažovateľa ústavne dostatočne konformným spôsobom.

V ďalšom ústavný súd posudzoval dôvodnosť sťažovateľom namietanej neprimeranosti sumy žalobcovi priznanej nemajetkovej ujmy, resp. neprimeranost' opatrení prijatých v záujme obmedzenia slobody prejavu. Ústavný súd pri preskúmaní tejto námietky sťažovateľa vychádzal z toho, že v tomto prípade S. nutné stanoviť intenzitu zásahu do práva na ochranu osobnosti v kontexte so slobodou prejavu, a to so zreteľom na zásadu primeranosti vo vzťahu k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy ako najprísnejšej sankcie uloženej sťažovateľovi. Ústavný súd konštatoval, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu S. arbitrárne a zjavne neodôvodnené, neprimerane prísne, nevyvážené, nezohľadňujúce argumenty sťažovateľa ani okolnosti predmetnej veci. V okolnostiach danej veci arbitrárnosť namietaného rozsudku krajského súdu v časti priznania nemajetkovej ujmy žalobcovi ústavný súd posúdil v súvislosti s tým, čo bolo v hre medzi účastníkmi súdneho konania, aké dôkazy účastníci v tomto smere predložili a samotnými závermi (ich nenáležitým vyhodnotením) zo strany krajského súdu. V súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy vyčítal krajskému súdu, že nijako nezohľadnil a ani nevyhodnotil fakt, že žalobca v priebehu odvolacieho konania zbral sčasti návrh späť, pričom okresný súd priznal tú istú sumu (1 000 000 Sk) z titulu nemajetkovej ujmy aj v spojitosti s touto časťou pôvodného návrhu. Ďalej mal za to, že bolo potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že žalobca ako osoba verejne

známa zastávajúca funkciu sudcu najvyššieho súdu má medze prípustnej kritiky vytýčené menej prísne, a tiež na to, že účelom uvedeného článku bolo prispieť k verejnej diskusii o veciach verejného záujmu a nie poškodenie mena žalobcu alebo kritika nestrannosti súdництва. Tiež krajský súd nedal presvedčivú odpoveď ani na otázku, či v okolnostiach danej veci predmetom posudzovaného článku bola kritika osoby sudcu alebo išlo o kritiku súdneho rozhodovania (rozhodnutia), ktoré rozlišovanie má pri ochrane osobnosti a prípadnom priznaní nemajetkovej ujmy nepochybne právny význam. Nedostatočným sa podľa ústavného súdu javí aj odôvodnenie závažnosti žalobcovi spôsobenej ujmy v rozsudku (napadnutého sťažnosťou), ktoré krajský súd založil na výpovediach rodiny, priateľov a spolupracovníkov žalobcu. Krajský súd nezohľadnil fakt, že v článku vyslovená kritika sa týkala síce osobnej morálnej spôsobilosti žalobcu, avšak hodnotenej v súvislosti s jeho profesionálnou činnosťou, a spôsobená závažná ujmy na cti a dôstojnosti žalobcu by sa s ohľadom na sumu priznanej nemajetkovej ujmy mala odraziť aj na jeho profesionálnej kariére. Zohľadnená pri rozhodovaní o priznaní nemajetkovej ujmy mala S. aj skutočnosť, že sťažovateľ následne v tom istom denníku uverejnil články vysvetľujúce pozadie prípadu. Žalobca ako sudca nebol voči skutočnostiam uvedeným v posudzovanom článku bezbranný. Disponoval pomerne širokou paletou prostriedkov, ako reagovať na zverejnenú kritiku jeho osoby. Uložil krajskému súdu, aby opätovne zvážil otázku, či v okolnostiach danej veci S. potrebné žalobcovi priznať nemajetkovú ujmu a pokiaľ by dospel k pozitívnemu záveru o nej, aby prehodnotil s prihliadnutím na všetky okolnosti tohto prípadu jej rozsah. V takomto prípade musí krajský súd v odôvodnení rozhodnutia presvedčivým a ústavne konformným spôsobom vyvrátiť všetky ústavným súdom nastolené pochybnosti a výhrady uvedené v tomto rozhodnutí.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. decembra 2011 sp. zn. 3 Co 334/2011 rozsudok súdu prvého stupňa (z 18. júna 2007 č.k. 19 C 139/2005-103) v časti náhrady nemajetkovej ujmy potvrdil a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 4 072,25 Eur k rukám právnej zástupkyne žalobcu do troch dní. Právne svoje rozhodnutie zdôvodnil citáciou § 11, § 13 Občianskeho zákonníka, keď zdôraznil, že podmienkou úspešného práva na ochranu osobnosti v zmysle citovaných zákonných ustanovení S. to, že došlo k neoprávnenému zásahu, a tiež to, že zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka. Pritom obe tieto podmienky musia S. splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého S. právo fyzickej osoby domáhať sa ochrany a povinnosť subjektu zásahu súdom uloženú

sankciu znášať. Pre priznanie finančnej náhrady sa okrem iného vyžaduje vznik nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby predstavujúcich zníženie osobnosti alebo vážnosti v značnej miere a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom takejto kvalifikovanej ujmy, kedy nepostačuje vzhľadom na intenzitu zásahu ani v spôsobe na nemajetkovú ujmu na osobnosť iba priznanie morálnej satisfakcie, ktorá podľa zákona má prednosť. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie S. jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky sa musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu S. významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Berie sa do úvahy napr. to, či k následkom zásahu došlo len v mieste bydliska žalobcu alebo v širšom okolí. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa berie do úvahy, či zásah bol realizovaný v denníku, ktorý vychádza v značnom náklade, patrí medzi najčítanejšie, či bol na titulnej strane a pod. Uviedol, že sa berie do úvahy i pracovné zaradenie osoby, ktorá tvrdí, že do jej práv bolo zasiahnuté, či došlo k ujme na cti v očiach pracovného kolektívu takejto osoby, či S. žalobca známy napríklad čitateľom. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné ani zohľadniť, že žalobca S. osoba verejne známa, ktorá zastáva funkciu predsedu najvyššieho súdu a tiež to, že účelom uvedeného článku bolo prispieť k verejnej diskusii o veciach verejného záujmu a nie poškodenie dobrého mena žalobcu. K tomuto poukázal na konštatovanie ústavného súdu, že použitie ináč pravdivého výroku v celkovom kontexte článku malo jednoznačne priamy vplyv na spochybnenie dôvodu odsúdenia kňaza B. uvedeného v článku (z celkového kontextu článku vyplýva, že kňaz bol žalobcom odsúdený za prejav viery), a tým vytvorilo predpoklad na prijatie hodnotového úsudku týkajúceho sa spochybnenia morálnej spôsobilosti žalobcu zastávať funkciu sudcu v súčasnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu z uvedeného následne vyplýva, že vo vzťahu k žalobcovi hodnotiaci úsudok nevychádzal z pravdivo podaných východísk, resp. v článku preň nebol poskytnutý dostatočný faktografický základ. Napriek tomuto bol v predmetnom článku prezentovaný hodnotiaci súd vyslovený kategoricky bez toho, aby dával priestor čitateľom sformulovať S. vlastný názor na dôvod odsúdenia uvedeného kňaza, resp. dôvod spochybnenia morálnej spôsobilosti žalobcu zastávať funkciu sudcu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch S. vždy – závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípade – existencia závažnej ujmy. V ďalšom citoval výpoveď žalobcu a výpovede svedkov F. H., Ing. G. H., B. H., JUDr. M. P., JUDr. D. L., JUDr. Š. M., Š. H., Ing. M. B., O. D., JUDr. A. B., JUDr. V. K. a JUDr. J. B. (vypočutých v rámci prvostupňového a odvolacieho konania), z ktorých výpovedí mal odvolací súd

preukázané, že títo vnímali uverejnenie článkov veľmi negatívne. Zo svedeckých výpovedí S. zrejme, že S. článok vysvetlili v neprospech žalobcu a ako osobu, ktorý odsúdil kňaza za prejav viery. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že nešlo len o situáciu, ktorá trvala len krátko. Dovtedy harmonické vzťahy v manželstve, v rodine, priateľské vzťahy boli narušené a žalobca musel vyvracať a vysvetľovať obsah článku. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že na článok reagovali ďalší ľudia tým, že spochybňovali žalobcu ako človeka, ako sudcu, vytykali jeho rodine, priateľom a známym aké vzťahy to udržujú pokiaľ ide o žalobcu. Čitateľská verejnosť sa pohoršovala nad osobou žalobcu a svoje prejavy dávala najavo jeho príbuzným, priateľom a známym. Ani tieto prejavy nie S. zanedbateľné a treba ich hodnotiť ako vážne zásahy do osobnostných práv žalobcu. Značné zníženie dôstojnosti a zásahu do cti žalobcu odôvodňujúce priznanie i náhrady nemajetkovej ujmy S. spôsobené i tým, že v prípade denníka S. ide o denník s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorý má v spoločnosti i dlhotrvajúcu históriu a širokú publicitu, pričom S. jedným z najdostupnejších zdrojov informácií širokej verejnosti. Z prieskumu vyplýva, že v období 2/2005, kedy bol zverejnený článok bolo predaných 78 808 titulom denníka S. a článok bol uverejnený na jeho titulnej strane. Krajský súd aj túto skutočnosť považoval za rozhodujúcu pre posúdenie zásahu a výšky ujmy. Vzhľadom na to, že žalobca v období pred uverejnením sporných článkov bol predsedom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, bol aj z tohto dôvodu širokej verejnosti známy. Nepravdivé tvrdenia o žalobcovi ako vyplynulo zo svedeckých výpovedí, vo verejnosti v značnej miere znížili jeho dôveryhodnosť a česť tak v rodinnom ako aj v profesionálnom živote a túto česť považoval pri výkone sudcovskej moci za ťažiskovú. Vzhľadom k tomu, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť žalobcu považoval odvolací súd zadosťučinenie v podobe ospravedlnenia sa za nedostatočné a preto bolo namieste priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Pokiaľ ide o priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 000 Sk (33 193,92 Eur) súdom prvého stupňa odvolací súd vzhľadom na uvedené považoval za odôvodnenú a primeranú s prihliadnutím na to, že zásah do manželského a rodinného života, do rodinného života aj širšej rodiny, ktorým zásahom sa narušili dovtedy pevné súrodenecké vzťahy, priateľské vzťahy a neposlednom rade aj kolegiálne vzťahy, dobu trvania následkov ako aj to, že upravovanie týchto vzťahov sa začalo až po predložení dôkazov, ktoré S. žalobca musel zadovážiť. Odvolací súd považoval oblasť citového života a z toho vyplývajúcich manželských a rodinných vzťahov za oblasť, do ktorej ak dôjde k zásahu, za jednu z najzávažnejších. Odvolací súd vzhľadom na závažnosť ujmy u širšej čitateľskej verejnosti

na území celého Slovenska potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti priznanej nemajetkovej ujmy, lebo vzhľadom na ním uvedené ju považoval za primeranú.

K námietkam ústavného súdu, že krajský súd v súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy žiadnym spôsobom nezohľadnil a ani nevyhodnotil fakt, že žalobca v priebehu odvolacieho konania zobral sčasti žalobu späť, pričom okresný súd priznal tú istú sumu (1 000 000 Sk) z titulu nemajetkovej ujmy aj v spojitosti s touto časťou pôvodnej žaloby odvolací súd uviedol, že v priznaní nemajetkovej ujmy v peniazoch S. v prvom rade potrebné prihliadnuť na to, či došlo v súlade s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka v značnej miere k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo vážnosti v spoločnosti. Nie S. rozhodujúce, či sa žalobca domáhala ospravedlnenia alebo nie. Materiálnu satisfakciu S. možné priznať fyzickej osobe aj bez toho, aby sa vôbec domáhala morálnej satisfakcie. Odvolací súd nepopieral, že články reportáže, prípadne rozhovory dotýkajúce sa prístupu štátu ako takého k otázkam cirkví a osôb, ktoré boli veriace S. potrebné. Bol toho názoru, že aj takéto články S. potrebné predložiť verejnosti vyvážené a pokiaľ nie S. overené určité skutočnosti oboznámiť verejnosť s nimi bez toho, aby neoprávnene zasahovali do práv iných osôb. Mal za to, že z obsahu článku nevyplývalo, že by išlo o kritiku súdneho rozhodnutia (ktoré sa dotýkalo kňaza B.) a žalovaný to v konaní ani netvrdil. V predmetnom článku boli uvedené mená všetkých členov senátu okresného súdu, ako aj meno predsedu senátu krajského súdu. Nešlo preto o kritiku súdneho rozhodnutia, ale o uverejnenie mien sudcov, ktorí podľa článku patrili medzi sudcov tak, ako to bolo uvedené v nadpise článku. Obsahom článku nebol rozbor súdneho rozhodnutia a či a prečo bolo toto rozhodnutie nesprávne. Odvolací súd tak dospel k jednoznačnému záveru, že išlo o kritiku osoby sudcu – žalobcu a nie o kritiku súdneho rozhodnutia a preto odvolací súd pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na uvedenú skutočnosť.

Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že pri priznaní nemajetkovej ujmy nemohol prihliadnuť ani na skutočnosť, že následne sa žalobca stal ministrom spravodlivosti a neskôr kontinuálne predsedom najvyššieho súdu. Články, ktoré S. predmetom tohto konania boli uverejnené x. xx. Považoval za všeobecne známe, že žalobca sa stal ministrom spravodlivosti po voľbách, ktoré sa konali v júni 2006. Následky, ktoré boli vyvolané článkami v označenom období už odznievali, lebo žalobca sa snažil všetkým, u ktorých to bolo možné (rodina, priatelia, kolegovia) vysvetliť a objasniť skutkové okolnosti prípadu. Preto ak okruh ľudí – politikov, ktorí ho do tejto funkcie navrhli, sa

stotožnili s tým, že žalobca nepatril a nepatrí medzi sudcov, ktorí súdili za prejavy viery, bolo to ich rozhodnutie a nie S. možné od toho odvodzovať, že uvedené články žalobcu v kariérom postupe nepoškodili. Na tieto okolnosti by bolo možné prihliadnuť vtedy, ak by k tejto skutočnosti došlo následne (vo veľmi krátkom čase po uverejnení článkov). Funkciu x žalobca vykonával do x. xx a následne sa stal predsedom x. Mal za to, že ani od tejto okolnosti nie S. možné odvodzovať posudzovanie nároku, že v dôsledku nej nenastali podmienky pre priznanie nemajetkovej ujmy. Predsedom x sa žalobca stal až po 4 a pol roku od uverejnenia článkov. Tieto okolnosti – vymenovanie do funkcie x a neskôr do funkcie predsedu x nemohli ovplyvniť citové problémy a narušenie vzťahov, ktoré žalobcovi vznikli následne po uverejnení článkov a ktoré pretrvávali dlhšie obdobie.

Odvolací súd pri zohľadnení priznania a výšky nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch nechal do úvahy článok, ktorý bol uverejnený v denníku S. následne potom ako bol žalobca vymenovaný do funkcie ministra spravodlivosti, pretože tento článok nebol uverejnený následne po uverejnení článkov, ktoré boli predmetom konania, ale až po roku a štyroch mesiacoch. Na takúto skutočnosť by bolo možné prihliadnuť vtedy, keby bol tento článok uverejnený v krátkom období po uverejnení článkov, ktoré S. predmetom konania. Ak žalobca tvrdí, že článkom z x. xx ozrejmil celú vec vo vzťahu k žalobcovi, pre krajský súd vyvstala otázka, prečo tak neurobil následne, najneskôr v primeranom čase, po doručení žalobného návrhu. Ak by sa tak stalo, bolo by možné zvažovať ako dlho trval zásah do práv žalobcu spôsobený prvotným článkom. V súvislosti so záverom ústavného súdu, že pri priznaní materiálnej satisfakcie bolo potrebné prihliadnuť na to, že žalobca ako sudca nebol voči skutočnostiam uvedeným v posudzovanom článku celkom bezbranný, keď disponoval pomerne širokou paletou prostriedkov ako reagovať na zverejnenú kritiku, odvolací súd poukázal na povinnosť sudcu zachovávať mlčanlivosť (§ 30 ods. 10 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach v platnom znení). Tiež dodal, že nemohla S. v neprospech žalobcu vyhodnotená skutočnosť, že po nastúpení do funkcie ministra spravodlivosti nevystupoval či už v tlačových, prípadne iných médiách (rozhlas a televízia) a nevyjadroval sa k článkom, ktoré boli predmetom konania. Ak by žalobca v priebehu konania verejne vyjadroval svoj názor na uverejnené články, mohlo by dôjsť k ovplyvňovaniu súdu.

Za daných okolností, ak došlo ku konštatovaniu aj ústavným súdom, že žalovaný porušil svoje povinnosti pri uverejnení článkov, v dôsledku ktorých zasiahol do práv žalobcu,

považoval za potrebné konštatovať, že žalovaný uvedenými článkami (pokiaľ ide o žalobcu) nešíril informácie ale udával nepravdivé tvrdenia. Novinári S. povinní pri svojej práci vždy rešpektovať právne a etické princípy zákonov a ľudských práv, vrátane práva na nedotknuteľnosť súkromia a osobnosti. Právo na slobodu prejavu, ktoré zahŕňa slobodu zastávať názory, prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky zahŕňa však aj povinnosti a zodpovednosť, čo v tomto prípade dodržané nebolo. Nestotožnil sa s tým, že takáto funkcia širiteľov by mala S. aj pri zverejnení nepravdivých, prípadne pravdu skresľujúcich tvrdeniach ochraňovaná tým, že sa napriek uvedenému neprizná vyššia sankcia. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa (v ostávajúcej časti) ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 224 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že dovolací súd zamietne žalobu žalobcu o zaplatenie nemajetkovej ujmy. Zároveň žiadal priznať náhradu trov celého konania. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že postupom súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať a ako dovolací dôvod uvádzal nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Mal za to, že prvostupňový súd ako aj odvolací súd porušili zásady spravodlivého procesu a svojim postupom mu odňali možnosť konať pred súdom, keď svoje rozhodnutie nedostatočne zdôvodnili. Zdôraznil, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy S. i právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Vyžaduje sa, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré S. pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. V zásade výlučne z odôvodnenia možno usudzovať, či nebolo rozhodnutie arbitrárne a nakoľko boli skutočne rozhodnutím reflektované všetky procesné ako i hmotnoprávne nároky účastníkov konania. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie S. odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. V ďalšom poukázal aj na ďalšie, súdnej praxi známe zásady pri posudzovaní práva účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia

a v tej súvislosti citoval konkrétne nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrujúce právne názory na rešpektovanie tohto základného práva účastníka súdneho konania. Dovolateľ ďalej namietal, že právny záver súdov logicky nevyplýva zo skutkových zistení. Mal za to, že aby súd mohol v súlade s právnymi predpismi vyhodnotiť, že žalobca má právo na zaplatenie relutárnej satisfakcie, musí vyhodnotiť, či došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu, ak súd zistí, že predpoklad neoprávneného zásahu S. naplnený, potom musí zistiť, či S. v dôsledku tohto neoprávneného zásahu nevyhnutné obmedziť slobodu prejavu, ak súd osvedčí tieto predpoklady, potom musí zvážiť, či morálna satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka S. postačujúca. V prípade, ak súd zistí, že všetky tieto predpoklady S. splnené, potom musí preukázať, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti a poslednou podmienkou, ktorá musí S. kumulatívne naplnená S. analýza, či priznaná relutárna satisfakcia S. primeraná. Vyčítal súdom, že splnenie uvedených podmienok v podstate ani neriešili a tiež odvolací súd nereflektoval závery ústavného súdu, t.j. či bola v okolnostiach danej veci predmetom posudzovaného článku kritika žalobcu alebo kritika súdneho rozhodnutia, či skutočnosť, že žalobca zbral svoju žalobu sčasti späť nemala vplyv na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, či s prihliadnutím na fakt, že u žalobcu S. medze prípustnej kritiky vytýčené menej prísne S. namieste priznanie nemajetkovej ujmy, zároveň, či zistený skutkový stav poskytuje podklad pre právny záver o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy, tiež vplyv skutočnosti, že žalovaný zverejnil vysvetľujúci článok a neodôvodnená absencia obrany žalobcu na zverejnenú kritiku.

Dovolateľ v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom, t.j. že rozhodnutia nižších súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vyčítal súdom, že nepovažovali uverejnenie článku za realizáciu slobody prejavu a nebol dôvod na jej obmedzenie v prospech ochrany osobnosti žalobcu, že nevyvodili žiadne právne dôsledky zo skutočnosti, že nedošlo k zníženiu vážnosti dôstojnosti žalobcu v značnej miere a tiež akékoľvek obmedzenie práva slobody prejavu v danom prípade nie S. primerané sledovanému účelu.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť. Zároveň sa vyjadril aj na vecné námietky žalovaného týkajúceho sa predmetu sporu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie S. prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávannej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, S. prípustné, akje ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že S. dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že S. dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie S. prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie S. prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, S. postihnuté niektorou zo závažných

procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednáwanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania S. vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom S. potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá S. z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednáwanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Dovolaateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva S. i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

K odňatiu možnosti konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces malo podľa názoru žalovaného dôjsť v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý S. pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý S. pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces S. aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí S. v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku S. vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí S. zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., S. nepreskúmateľný. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali

sporné alebo S. nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení.

Krajský súd vzhľadom na spôsob rozhodnutia ústavného súdu, t.j. zrušenie časti výroku jeho rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 1 000 000 Sk (a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania) v ďalšom za predmet odvolacieho konania považoval nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd (aj v intenciách nálezu ústavného súdu) v dôvodoch svojho rozhodnutia podrobne (ako to vyplýva z dôvodov jeho rozhodnutia popísaných v predchádzajúcich častiach tohto rozhodnutia) vysvetlil, prečo napadnuté údaje v označených článkoch boli objektívne spôsobilé vyvolať následky do zákonom chránených práv žalobcu v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka a tiež z ktorých skutkových zistení (dôkazov vykonaných ním samotným ako aj súdom prvého stupňa) vyvodil, že dôstojnosť a vážnosť žalobcu bola narušená v značnej miere. V odôvodnení rozhodnutia uviedol okolnosti, ktoré považoval za rozhodujúce pri určení primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nechýba ani uvedenie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré na vec aplikoval a v nadväznosti na ne podrobne rozobral zákonné podmienky vyplývajúce z citovaných ustanovení pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti. Prijaté skutkové a právne závery primerane vysvetlil, a to aj v súvislosti v náleze ústavného súdu vytýkanými nedostatkami voči predchádzajúcemu rozhodnutiu krajského súdu. Dovolací súd posudzujúc preskúmateľnosť dôvodov rozsudku odvolacieho súdu s poukazom na vyššie uvedené dospel k záveru, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2, § 211 O.s.p.). Žalovaný preto neopodstatnene namieta, že konanie S. zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až d/, e/ a g/, § 237 O.s.p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie S.. Napokon dovolateľ vady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach ani nenamietal.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, prípadne že by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže S. len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. v prípade, ak S. dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením S. činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci S. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci S. síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmatečnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie S. podľa § 238 a § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobcovi náhradu, ktorá spočíva v odmene advokátky za jeden úkon právnej služby, ktorý poskytla žalovanej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Základnú sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1, 8 tejto vyhlášky vo výške 91,29 Eur, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu vo výške 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 20 % DPH (91,29 Eur + 7,63 Eur = 98,92 Eur, t.j. 19,78 Eur, § 18 ods. 3 vyhlášky), predstavuje spolu 119,33 Eur. O povinnosti žalovaného zaplatiť náhradu trov dovolacieho konania k rukám advokátky žalobcu rozhodol v súlade s § 149 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie S. prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. apríla 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková